യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണ+പ്രകരണസ്യ പൂർവാർധമ്)/സർഗം 006

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഭൂയ ഏവ മഹാ-ബാഹോ/ ശൃണു മേ പരമംവ് വചഃ .
യത്ത്വേഹം പ്രീയ-മാണായ വ+ക്ഷ്യാമി ഹിത-കാമ്യയാ .. 1

ഭേദ-മ+ഭ്യുപ-ഗ+മ്യാപി ശൃണു ബുദ്ധി-വിവൃ+ദ്ധയേ .
ഭവേ-ദല്പ+പ്രബുദ്ധാനാ/മപി നോ ദുഃഖിതാ യഥാ .. 2

യ+സ്യാ+ജ്ഞാനാ+ത്മനോ്വ+ജ്ഞസ്യ ദേഹ ഏവാ+ത്മ-ഭാവനാ .
ഉദിതേതി രുഷ്ടൈ-വാ+ക്ഷ/രിപ-വോ്വഭി-ഭവ+ന്തി തമ് .. 3

യസ്യ+ ജ്ഞാനാ+ത്മനോ+ ജ്ഞസ്യ/ സ+ത്യേ-വാത്മനി സംസ്ഥിതിഃ .
സംതു+ഷ്ട്യൈ/വാ+ക്ഷ-സുഹൃദോ/ നഘ്/നന്തി തമ+നിന്ദിതമ് .. 4

പദാർഥേ+ സ്ഫുരതോ യസ്യ/ ന+സ്തുതിർ/നിന്ദനാ-ദൃതേ .
സ ദേഹംൻ ദേഹ-ദുഃഖാർഥ/മാദത്തേ കേന ഹേതുനാ .. 5

നാത്മാ ശരീര-സംബന്ധീ ശരീര-മപി നാത്മനി .
മിഥോ വിലക്ഷണാ-വേതൗ പ്രകാശ-തമസീ യഥാ .. 6

സർവൈർ/ഭാവ-വികാ-രൈസ്തു/ നി+ത്യോ+ന്മു+ക്തസ്ത്വ/ലേപകഃ .
നാ+ത്മാസ്ത-മേതി ഭഗവാൻ-നാ ചോദേതി സദോ-ദിതഃ .. 7

ജഡ+സ്യാ+ജ്ഞ+സ്യ തു+ച്ഛ+സ്യ കൃതഘ്നസ്യ വിനാശിനഃ .
ശരീര-കോപല+സ്യാസ്യ യദ്-ഭവ+ത്യസ്തു ത+ത്തഥാ .. 8

ആദത്തേ തത്കഥംൻ നിത്യംഞ്ച് ചിന്മയത്വം സദോദിതമ് .
യയോ-രേക-പരി+ജ്ഞാനേ ജഡതൈ/വാ്വപര+സ്ഥിതാ .. 9

തയോഃഖ് കീദൃ+ഗ്വിധാ ഭൂതാ/ സമാന-സുഖ-ദുഃഖതാ .
യൗ/ സമൗ/ സമധർ-മാണൗ/ ന കദാ-ചന തൗ/ കഥമ് .. 10

യാവ+പ്യസക്താ-വ+ന്യോ+ന്യം/ മിഥഃസ് സംൻ-നമിതൗ കഥമ് .
കഥം സ്ഥൂലോ്വണു-രൂപഃസ് സ്യാ/ദണുഃസ് സ്ഥൂലഃഖ് കഥം ഭവേത്.. 11

ഏകോ-ദയേ+ ദ്വിതീ-യസ്യ/ ന സത്താ ദിന-രാത്രയോഃ .
ജ്ഞാനംൻ നാജ്ഞാ-നതാ-മേതി+ ച്ഛായാ നായാതി താപ-താമ് .. 12

സദ്/ബ്ര+ഹ്മ നാസദ്-ഭവതി/ വിചി+ത്രാ+സ്വപി ദൃഷ്ടിഷു .
മനാ-ഗപി ന സംശ്ലേഷഃസ് സർവ-ഗ+സ്യാപി ദേഹിനഃ .. 13

ദേഹേന ദേഹ-ഗ+സ്യാപി കമല+സ്യേവ വാരിണാ .
മനാ-ഗപി ന സംശ്ലേഷോ+ ബ്ര+ഹ്മണോ ദേഹ-സത്തയാ .. 14

തദ്/ഗത+സ്യാ+പ്യതദ്-വൃത്തേ/രമ്ബര+സ്യേവ വായുതഃ .
ജരാ മരണമാ-പച്ച സുഖ-ദുഃഖേ ഭവാ-ഭവൗ .. 15

മനാ-ഗപി ന സ+ന്തീഹ തസ്മാ+ത്ത്വംൻ നിർ-വൃതോ ഭവ .
സ്ഥിതോ ദേഹ-തയാ+പ്യുച്ചൈഃഫ് പാതോത്/പാത-മയോ+ ഭ്രമഃ .. 16

ദൃശ്യതേ കേവലം ബ്ര+ഹ്മ/+ണ്യപ്സു വീചി-ചയോ യഥാ .
ആത്മ-സത്തോപ-ജീവിത്വാ/ദാത്മാനു-ഭവ-തീഹ ഹി .. 17

ദേഹ-യ+ന്ത്രം പയഃസ്-സത്താ-മാത്രാ/ദൂർമി-മിവ+ സ്ഥിതമ് .
ആധാര+സ്പന്ദനേ/നാങ്ഗ യഥാ+ ക്ഷോഭോ ന-വാ ഭവഃ .. 18

സൂ+ര്യാദേഃഫ് പ്രതി-ബിമ്/ബ+സ്യ തഥാ ദേഹേന ദേഹിനഃ .
സമ്യഗ്/ദൃഷ്ടേ യഥാ-ഭൂതേ വസ്തു+ന്യേവാഭി-ജായതേ .. 19

സ്ഥിതിർ/ദേഹ-മയോ+ ജ്ഞാന-വിഭ്രമോ ലയമേതി ച .
ദേഹ-ദേഹ-വതോർ/ജ്ഞാനാ/+ദ്യഥാ-ഭൂതാർ/ഥയോഃസ് സ്ഥിതിഃ .. 20

സത്താ-സത്താ+ത്മികോ-ദേതി ദീപാദ്-ദീപ-പദാർഥ-യോഃ .
അസമ്യഗ്/ദർശിനോ ദേഹ+സ്യാവർത-പരിവർ/തനൈഃ .. 21

അന്തഃശ്-ശൂന്യാഃസ് സ്ഫുര+ന്തീഹ തേ മോഹാർജുന-പാദപാഃ .
അപര്യാ-ലോചിതാ+ത്മാർഥാ അപരാ-മൃഷ്ട-സംവിദഃ .. 22

സ്പന്ദ+ന്തേ ചേതി-തോ+ന്മുക്താസ്/തൃണവ+ന്മൂഢ-ബുദ്ധയഃ .
അനാസ്ഥാ-ദിത-ചിത്ത+ത്വാജ്-ജഡാഃസ് സർവേ ഖവാ-യുഭിഃ .. 23

യത്ര ത+ത്രോ-ദിതാ+ക്രാന്താ രടന്തി+ പ്രസ്/ഫുര+ന്തി ച .
തൃണ-കാഷ്ഠാ-ദികം സർവ-മാഹരന്തി+ ത്യജന്തി ച .. 24

സശബ്ദ+സ്പർശ-രൂപാഢ്യാസ്/തരങ്ഗ-തരലാങ്ഗ/കാഃ .
ജഡാഃസ് സന്തഃസ് സ്ഫുര+ദ്രൂപാ ഭൃശം സ്ഫാര-രസാ-സവാഃ .. 25

സവിഹാരാ-ഗമാ-പായാ മഹൗഘാ ഇവ ദുർധിയഃ .
സർവേഷാ-മേവ ചൈതേഷാം/ സ്ഥിതൈ-വൈഷാ ചിദ+വ്യയാ .. 26

കിംൻത്വ-ബോധ-വശാ-ദസ്യാഃഫ് പരാംങ്ങ് കൃപണതാംങ്ങ് ഗതാ .
ശ്വാസ-സംത-തയോ+ ഹ്യ+ജ്ഞാൽ-ലോഹ-കാര-ദൃതേ+ര്യഥാ .. 27

സ്പന്ദ-മാത്രാർഥ-മേവാശു ദൃ+ശ്യ+ന്തേ നാർഥ-കാരിണഃ .
തർജനംങ്ങ് ഗർജനം മൂഢാദ്-ധനുർ-ദണ്ഡ-ഗുണാ-ദിവ .. 28

ശ്രൂയതേ മരണാ-യൈവ ചിദ്/ബോധ-പരി-വർജി-തമ് .
ഫല-ഭോഗോ∫പി യോ മൂഢാത്/തദ-ര+ണ്യ-തരോ-രിവ .. 29

തസ്മിൻ വി+ശ്ര-മണംയ് യത്ത+ച്ഛിലാ-ഫല-ഹകേ യഥാ .
തേന യത്-സംഗമഃസ് സ+സ്യാത്-സ്ഥാണുനാ ഭുവി ജങ്ഗലേ .. 30

തദർഥംയ് യത്കൃതംങ്ങ് കിംചിത്-ത+ദ്യോമ ലകുടൈർ/ഹതമ് .
തസ്മി+ന്യ-ദധമേ ദ+ത്തംൻ തത്+ത്യ+ക്തംങ്ങ് കിംൻ ന കർദമേ .. 31

തേന സാർധംങ്ങ് കഥാ യത്തത്/കൗലേ-യാ+ഹ്വാന-മമ്ബരേ .
അ+ജ്ഞാ-നമാ-പദാംൻ നിഷ്ഠാ കാഹി നാപദ-ജാനതഃ .. 32

ഇയം സംസാര-സരണിർ/വഹ+ത്യജ്ഞ+പ്രമാദതഃ .
അജ്ഞ+സ്യോ+ഗ്രാണി ദുഃഖാനി/ സുഖാ+ന്യപി ദൃഢാനി ച .. 33

പുനഃഫ്-പുനർ/നിവർ-തന്തേ യുഗം പ്രത്യ-ചലാ ഇവ .
ശരീര-ധന-ദാരാദാ/വാ+സ്ഥാം സമനു-ബധ്നതഃ .. 34

ഇദംൻ ദുർ-ദുഃഖ-മ+ജ്ഞസ്യ ന കദാചന ശാ+മ്യതി .
അനാത്മനി ശഠേ ദേഹേ ആത്മ-ഭാവ-മുപേ-യുഷി .. 35

അസദ്/ബോധ-മയീ മായാ/ കഥംൻ നാമാപി നശ്യതി .
ദുർഭാവ+(സു-അ)+ഞ്ചിത-ധിയോ/ വസ്തു+(നി-അ)+ന്ധസ്യ ദുർമതേഃ .. 36

അവസ്/തുനി സനേ+ത്രസ്യ ലുഠ-തശ്ച പദേ പദേ .
വിഷമുത്/പദ്യതേ ചന്ദ്രാ/ദാമോദഃഖ് കുസുമാ-ദിവ .. 37

കണ്ടകശ്-ചൈതി പയസോ/ ദൂർവാ+ങ്കുര ഇവ+ സ്ഥലാത് .
ദേഹ-ശാല്മലി-ഭോഗി+ന്യോ മനോ-മാതങ്ഗ-ശൃഖലാഃ .. 38

അ+ജ്ഞ+സ്യാശാഃഫ് പ്രസൂ-യ+ന്തേ സുകൃഷ്ടാ-ദിവ ശാലയഃ .
നരക+ശ്രീ-രിഹാ+ജ്ഞാനംൻ ദുഷ്കൃത+വ്യാല-വേഷ്ടിതമ് .. 39

പരിപാലയതി+ പ്രീതാ മയൂരീ വാരിദംയ് യഥാ .
നേത്ര-ലോലാലി-നീലോലാ+ സ്ഫുരിതാ-ധരപല്ലവാ .. 40

മൂർ-ഖാർഥ-മേവ വികസ/+ത്യങ്ഗനാ വിഷ-വ+ല്ലരീ .
അജ്ഞസ്യ ഹൃദി സദ്/ഭൂമാ-/വേവ പേലവ-പല്ലവാ .. 41

വി+ദ്യതേ പത-ഗച്ഛായോ രാഗ-വി+ദ്രുമ-ദുർ/ദ്രുമഃ .
തരു+ച്ഛദല-സ+ദ്ധൂമഃശ് ശസ്ത്ര-ജാല/-രദോല്/മുകഃ .. 42

ജ്വലതി+ ദ്വേഷ-ദാവാഗ്നിർ/ഹൃ+ന്മരൗ കായതാ-പദഃ .
അജ്ഞ-മാ+ത്സ+ര്യ-മനസി/ പരാപ-വദന+ച്ഛദാ .. 43

ഈർഷ്യാ-കമലിനീ ചിന്താ/ഷട്പദാ വിലസ+ത്യലമ് .
പ്രതി-ജ+ന്മ+പ്രമൃഷ്ടോ+ഗ്ര/ദുഃഖ-കല്ലോല-വിഭ്രമമ് .. 44

ജഡമേവ സമ+ഭ്യേതി പുനർ-മരണ-വാഡവഃ .
ജ+ന്മ ബാല്യംവ് വ്രജ+ത്യേതദ്-യൗവനംൻ യുവതാ ജരാമ് .. 45

ജരാ മരണ-മഭ്യേതി മൂഢ+സ്യൈവ പുനഃ-പുനഃ .
ജഗ+ജ്ജീർ-ണാര-ഘട്ട്യേ+സ്മിൻ-ര+ജ്ജ്വാ സംസൃതി-രൂപയാ .. 46

മജ്ജനോ+ന്മജ്ജനൈ-ര+ജ്ഞോ/ യ+ന്ത്രേ കലശതാംങ് ഗതഃ .
യദേവ ഗോഷ്-പദാ-പൂരംഞ്. ജ്ഞധി-യഃഫ് പേലവംഞ് ജഗത് .. 47

തദേവാ-പാര-പര്യ+ന്ത/മഗാ-ധമ-മഹാ+ത്മനഃ .
ധിയോ്ദൃശ ഇവാ+ജ്ഞസ്യ ദീർഘംഞ് ജഠര-കോടരാത് .. 48

ന+പ്ര-യാ+ന്ത്യപരം പാരംവ് വിഹങ്/ഗ്യഃഫ് പഞ്ജരാ-ദിവ .
ഭാവ-മാത്ര-പരാ-വൃത്ത/വാസനാ-ഭാരനാ-ഭയഃ .. 49

സ്പഷ്ടീ-കർതുംൻ ന ശക്യ+ന്തേ ജന്മ-ചക്ര+സ്യനേ-മയഃ .
അ+ജ്ഞേ-നേന്ദ്രിയ-ഗൃ+ധ്രാർഥം/ രാഗാ+ന്മൃഗ-യുണാ തനുഃ .. 50

സംസാ-രാരണ്യ ആസ്-തീർണാ ദൂരാദാ-മിഷ-പിണ്ഡവത് .
ഭൂത-ശൈല-മയീ ദൃഷ്ടിർ/മൃ+ന്മാംസ-ലവ-മാത്രികാ .. 51

മോഹാത്-സംൽ/ല+ക്ഷ്യതേ ചി+ത്ര/-പദാർഥാ-നന്ത-ര+ഞ്ജനഃ .
ജയ+ത്യനല്പ-സംകല്പ-കല്പനാ-കല്പ-പാദപഃ .. 52

അ+ജ്ഞാനാത്/പ്രസൃതാ യസ്മാജ്-ജഗത്/പർണ-പരമ്പരാഃ .
യസ്മിംസ്/തിഷ്ഠന്തി രാജ+ന്തേ വിശന്തി വില-സന്തി ച .. 53

വിചിത്ര-രചനോ-പേതാ ഭൂരി-ഭോഗി-വിഹങ്/ഗമാഃ .
യത്ര ജന്മാനി പർണാനി/ കർമ-ജാലംഞ് ച കോരകമ് .. 54

ഫലാനി പുണ്യ-പാപാനി മ+ഞ്ജര്യോ വിഭവ+ശ്രിയഃ .
അ+ജ്ഞാ-നേന്ദൂ-ദയേ നൈതാ/ യോഷി-ദോഷ-ധയഃസ് സ്ഫുടമ് .. 55

സംസാര-വന-ഖ+ണ്ഡ്യേ്സ്മിൻ/പരാം ശോഭാ-മുപാ-ഗതാഃ .
ജന്മജാല-കലാ-പൂർണസ്/തമഃഖ്-കാല-കൃതോ-ദയഃ .. 56

ശൂന്യോദി-താത്മാ ദോഷേശോ ജയ+ത്യ+ജ്ഞാന/ച+ന്ദ്രമാഃ .
അ+ജ്ഞാ-നേ+ന്ദോഃഫ് പ്രസാദേന വാസനാ-മൃത-ശാലിനാ .. 57

തർപി-താശാ-ചകോ-രേണ ചിത്ത-രത്ന-രസൈ-ഷിണാ .
രാജ-ഹംസ-വിലാ-സിന്യഃഫ് പ്രാലേയ-ശിശി-രാങ്ഗി/കാഃ .. 58

ഭാ+ന്തി കാ+ന്താ-കുമു+ദ്വ+ത്യോ ലോല-ലോചന-ഷട്പദാഃ .
ധമ്മില്ല-തിമിരോ+ല്ലാസാ ലസത്/പാണ്ഡു-പയോ-ധരാഃ .. 59

രാമാ-രജ+ന്യോ രാജ+ന്തേ ത+ന്മൗർ/ഖ്യേണ വിജൃമ്ഭിതമ് .. 60

ആപാത-മാത്ര-മധുര+ത്വ/മനർഥ-സത്ത്വ-
മാ+ദ്യ+ന്ത-വത്-ത്വമ-ഖില+സ്ഥിതി-ഭങ്ഗുര+ത്വമ് .
അജ്ഞാന-ശാഖിന ഇതി+ പ്രസൃ-താനി രാമ
നാനാ-കൃതീനി വിപു-ലാനി ഫലാനി താനി .. 61

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ ദേവ-ദൂതോ+ക്തേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണ+പ്രകരണേ മോഹ-മാഹാ+ത്മ്യംൻ നാമ ഷഷ്ഠഃസ് സർഗഃ .. 6 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
14.11.2023